

מכתבים למערכת

בדין סיוע להפלה מלאכותית

לכבוד העורך!
אחד"ש כתר"ה,

תודה בעד גליון אסיא. אבקש רשות להעיר:

מי האדם שיבוא אחרי המלך, מאן מלכי רבנן, אמנם כל מקום שיש וכו' אין חולקין כבוד לרב, על כן אעיו, אחרי בקשת המחילה, לומר שבמאמרו של הרב בעל נשמת אברהם שליט"א* עיקר חסר לענ"ד.

כבוד הרב הכותב מתייחס לבעי' כבעיית איסור והיתר, שיש לדון לגבי' מבחינת ולפני עור או מסייע וכדומה. אבל יש כאן צד אחר, והוא דסוף סוף תחסר בעולם נפש ישראל, הוא וזרעו עד סוף כל הדורות, וקשה רציחה זו משל פרעה שפרעה מאבד מן העוה"ז וזה אף מן העוה"ב, כמו שאמרה מרים לעמרם (סוטה י"ב. ורש"י שם), והרי אף אם היתה מפלת מעצמה הי' רשאי לחלל שבת להצלת הולד, ואם הי' נמנע מלהציל יתכן דהי' עובר בלא תעמוד על דם רעך, ואיך אפשר להתיר לו להיות רוצח על ידי גרמא? יתכן שבאותה שעה יש לו דין רודף לדעת מקצת הראשונים, ואם רגיל בכך אף בכל זן יש מקום לומר דמיחייב מדין רודף.

ביקרא דאורייתא

צעיר הלויים

אביגדר נבנצל

לכבוד העורך

הנני מודה לכ"ת על האפשרות להגיב על מכתבו של כבוד הגר"א נבנצל שליט"א. מאד הצטערתי לראות שהגאון שליט"א כותב עלי כאלו היתרתי למרדים להיות רוצח, ועוד יותר הצטערתי כרמז שרמז כי גרמתי, ח"ו, לחילול השם. אך, בשום מקום במאמרי לא כתבתי שיהיה מותר למרדים להרדים אשה

יהודיה לשם ביצוע הפלה (כשאין היתר הלכתי לדבר). אדרבא, במפורש כתבתי כסיכום המאמר, סע' א' ו-ד' — לאסור.

ולעצם הענין אם גם במקרה דנן יש חיוב להפסיד כל ממונו כדי שלא לעבור, מצורף בזה המשך למאמרי שאקווה כי כ"ת יראה לנכון להדפיסו באסיא*.

בכבוד רב,

א. ס. אברהם

כבוד ידידי ויקרי הגר"א הלוי שליט"א נבנצל** ,

קראתי את מכתב מעכ"ת אל מערכת אסיא, וגם שמחתי לקרוא כי כת"ר מסכים עם דבריו של פרופ' אברהם שליט"א שם. והרי הוא לא בא ח"ו להתיר את האסור — לעשות הפלה באשה, מאן דכר שמיה! אלא הפרופ' אברהם ניגש לשאלה אם הרופא מותר לו או אסור להרדים אשה אשר בכונתה לעבור הפלה. ועל זה הוא עונה דאסור, כיוון שיש כאן לפחות משום "ולפני עור", ותו לא. והרי כדי שלא יעבור על לא תעשה נפסק בהלכה דיתן כל ממונו, כלומר את עבודתו בבית החולים קודם שיעבור, ובספר חפץ חיים כלל א בכאר מים חיים ס"ק י פוסק דאפילו על איסור דרבנן גם כן צריך ליתן כל אשר לו ולא לעבור, ואף אם אין בו מעשה, כ"ש בנידון שלנו שיש בו מעשה, כלומר ההרדמה. ואין הפרופ' אברהם נכנס בשאלה העקרונית, אם הוא יקרא בשם שותף לרופא בהריגת העובר או רק עוזר ומסייע לו כדי שהלה יכול לעשות את הפלה, כלומר הוא עובר על לאו חמור זה של "ולפני עור". איך שיהיה הדבר הוא אסור, זה מה שכותב הפרופ' אברהם, ותבוא עליו כרכה שהוא נכנס לשאלה כאובה זו.

כברה"ת וכידידות רבה,

הרב יהושע י. נויבירט

* ראה להלן עמ' 65-70.

** בנוסף למכתב בעל ה"גשמת אברהם" הועבר למערכת מכתבו של הגר"י נויבירט שליט"א אל הרב נבנצל שליט"א. כרשותם של הכותב ושל המקבל מובא מכתב זה כאן. — העורך.

תגובת העורך :

דומני שעיקר הויכוח בין הגר"א נבנצל שליט"א ובין בעל ה"נשמת אברהם" שליט"א איננו על המסקנה ההלכתית. לכל הדעות, ברורה כאן המסקנה האוסרת שותפות או סיוע לאיבוד נפש מישראל.

הויכוח מתנהל לגבי שאלה אחרת לגמרי: האם מן הראוי לדון בסוגיה זו במאמר הלכתי כבעיית איסור והיתר שגרתית בלבד, או שמא מאחר וקיים כאן צד חמור של מאבד נפש מישראל, ואז, עצם הדין¹ ע"פ כללי איסור והיתר של "לפני עור" ומסייע עלול, אולי, להמעיט ח"ו מאיסור שפיכות דמים. דומני שעצם פירסום מכתבו של הגר"א נבנצל יחד עם התגובות המסכימות עם המסקנה ההלכתית הנחרצת, מונעים במידה רבה את הסכנה של הקלה וזלזול באיסור רציחה.

כמו כן, חובה עלינו לציין כי מאמריו של הפרופ' אברהם — "הרדמה לצורך ביצוע הפלה מלאכותית" (ר' לעיל עמ' 51-61) וכן מאמר ההמשך בחוברת זו (להלן עמ' 65-70) נמסרו טרם פרסומם לעיונו של הגרש"ז אויערבאך שליט"א, אשר העיר את הערותיו בכתב ומסרן למחבר לקראת ההדפסה.

1. מעין זה ראה באגרות משה יו"ד ח"ב סי' קע"ד. "...אני אומר שכל המוסיף לפלפל ולהביא ראיות הוא כגורע..."